

Baruwa yoandikpwa ni JAKOBO Tanga mbere

Atu anji anaona kala ni Jakobo ndugungbwa wa Jesu ndiye ariyeandika baruwa hino (soma Mariko 6:3). Jakobo hiye anamanywa sana ni afuasi a Jesu hiko Jerusalemu, tsona kala ana cheo chikulu (soma chitabu cha *Mahendo ga Mitume* 15:13 na 21:18, na *Baruwa yoandikirwa Agalatia* 1:19 na 2:9).

Baruwa hino taiyaandikirwa mutu malumu wala kundi fulani ra afuasi a Jesu, ela yaandikirwa afuasi a Jesu a Chiyahudi ariot-samukana dunia ndzima. Jakobo analaumu uyi uhendwao ni lilimi, yani maneno hugombago (3:1-12). Piya analaumu sana atu ahukumuo ayawao (4:1-12).

Mafundzoge ga muhimu ni higa mairi: afuasi ni asibaguwane, wala si vinono kuphundza bila ya kuhenda galondwago. Jakobo anafundza kukala taifwaha kuona matajiri ni muhimu kuriko achiya (2:1-13). Tsona matajiri anaonywa asionere ahendadzi-kazi ao (5:1-6). Piya anafundza kukala kukuluphira siro dzambo ra achilini bahi, ela ni phamwenga na mahendo. Yani, “kukuluphira bila ya kuhenda mahendo manono ni kazi ya bure tsetsetse.” (2:14-26)

Maelezo muhimu kpwa chifupi

Kuluphiro na marifwa 1:1-8

Utajiri na mateso 1:9-18

Kuphundza maneno ga Mlungu alafu kugahenda 1:19-27
 Onyo kuhusu kubaguwana 2:1-13
 Kukuluphira bila ya mahendo manono ni kazi ya bure 2:14-26
 Rinda lilimiro na ugombago 3:1-12
 Marifwa ga kpweli gala mlunguni 3:13-18
 Richani mai na mumhumikire Mlungu 4:1-17
 Onyo kpwa matajiri 5:1-6
 Vumirirani wakati wosi 5:7-20

¹ Mimi Jakobo, mtumishi wa Mlungu na Bwana Jesu Masihi, nakulamusani ko mriko.

Nakuandikirani mwi afuasi a Jesu a Chiyahudi muriotsamukana.

Kuluphiro na marifwa

² Enehu, hata mchiphaha mateso ga viphi kukupimani murivyo, mwi hererwani! ³ Mana mchienderera kuvumirira na kukuluphira, mundadzifundza kuima imara. ⁴ Zidini kuvumirira, ili mphere chiroho, mkale kamili, na msikose chitu.

⁵ Myawenu yeyesi achikosa marifwa, ni lazima avoye Mlungu, naye andahewa. Mana Mlungu ndiye alavyaye kpwa chila mutu moyo kutsuka tsona na mbazi. ⁶ Ela achikala anavoya, ni lazima akuluphire bila wasiwasi. Kpwa mana mutu ariye na wasiwasi ni dza maimbi ga bahari, ambago ganasukumwa ni phuto chila phatu. ⁷ Mutu dza hiye asione kala Mlungu andamupha chochosi. ⁸ Mana ana nia mbiri na kakata shauri

1:1 1:1 Mathayo 13:55; Mariko 6:3; Mahendo 15:13; Agalatia 1:19

ya chila ahendaro. Anagaluka-galuka, kano anamkuluphira Mlungu kano kamkuluphira.

Uchiya na utajiri

⁹ Mwi achiya ambao mu afuasi a Jesu, hererwani, mana Mlungu anakufikiriyani sana na anakuikani phatu pha ishima. ¹⁰ Ela matajiri naahererwe kutserezwa na asihende ngulu mbere za Mlungu, mana andatsapa dza viratu maruwa ga tsakani ganyalavyo. ¹¹ Mana dzuwa kali nkuala na rikaumisa mimea, nago maruwa gakanyala na unonowe ukayaya. Tajiri naye dza vivyo, andaangamika wakati wa kuendza utajiri zaidi.

Majaribu na mateso

¹² Mutu ndiyevumirira majaribu na kushinda, andajaliwa na kuphaha zawadi ya uzima wa kare na kare. Mlungu walaga kuapha hinyu uzima wa kare na kare atu ammendzao.

¹³ Mutu achihenda mambo mai, naasiambe, “Mlungu ananijaribu nihende dambi.” Mlungu mwenye kataki kuhenda mai, wala kamjaribu mutu kuhenda mai. ¹⁴ Ela mambo gahujezago na kuhutiya dambini, ni tamaa zehu enye. ¹⁵ Alafu tamaa zehu mbii zichiphera, zinavyala dambi, nayo dambi ichiphera inavyala chifo. ¹⁶ Phahi enehu, msichengbwe asena angu! ¹⁷ Majaliwa manono gosi na zawadi nono zila dzulu mlunguni, kpwa Baba Mlungu. Iye ni muumba wa mianga ya mlunguni na kagaluka dza pepho ya muhi. ¹⁸ Mlungu waonato kuhuhenda hukale

anae kpwa kuhupha nenore ra kpweli, na sambu hu viumbe muhimu kuriko viumbevye vyosi.

*Kusikira maneno ga Mlungu
alafu ugahende*

¹⁹ Asena angu, ni lazima mmanye kukala, chila mmwenga ni akale na upesi wa kusikira, ela asikale na upesi wa kugomba, tsona na-asitsukirwe upesi. ²⁰ Kpwa mana tsukizi za mutu taziweza kumterya kuishi maisha ga sawa alondago Mlungu. ²¹ Phahi, msihende tabiya mbii na mriche mahendo mai gosi tse! Dziikeni kpwa Mlungu na mkubali nenore kpwa upole. Watiya neno hiro mwenu mioyoni, na rinaweza kukuokolani.

²² Msidzichenge mkaphundza neno bahi, ela hendani viratu neno riambavyo. ²³ Aphundzaye neno na akasahenda vira riambavyo ni dza mutu adzilolaye chiloloni, ²⁴ ela achiuka chidide bada ya kudzilola, akayala arivyo. ²⁵ Ela mutu achilolato shariya isiyo na lawama yikayo atu huru, iye andajaliwa ichikala andavumirira na kuphundza iyo shariya bila ya kuyala ariror-isikira.

²⁶ Mutu adzihendaye ana dini na kadinisa lilimire kugomba mai, naamanye anadzichenga, na yo dini ya kpwakpwe taina mana tsetsetse. ²⁷ Dini ambayo Baba Mlungu anaikubali na kuiona kala taina makosa ni hino: kuterya anachiya na magungu alondao msada, tsona kudzizuwiya na mai ga dunia hino.

2

Onyo kuhusu kubaguwana

¹ Enehu, munamkuluphira Bwana Jesu Masihi, Mfalume wehu wa ajabu, kpwa hivyo msi-baguwane. ² Mendzerepho mutu edze phenu mkpwutanoni akavwala nguwo nono na pete za zahabu, na wanjina naye edze pho mkpwutanoni akavwala mademu mademu. ³ Alafu muonyese ishima kpwa yuya achiyevwala nguwo nono na mumuambe, "Tafadhali sagala hipha chihini." Ela yuya mgbwayi mumuambe, "Uwe ima hipha au usagale photsi." ⁴ Phahi mundakala munabaguwana wazi na kuhukumu kpwa maazo genu mai.

⁵ Phundzani enehu amendzwa, Mlungu wat-sambula agayi akale matajiri mwao mioyoni, kpwa sababu anamkuluphira Mlungu vinono. Nao ndio ndiojaliwa na mambo mazuri gosi ambago Mlungu waalaga atu ammendzao. ⁶ Ela mwabera achiya. Mmanyeye kala matajiri ndio ambao nkukuonerani na kukuphirikani kotini. ⁷ Tsona aho ndio amlaphizao Jesu ambaye ni mtawala wenu.

⁸ Shariya muhimu ya Mlungu yoandikpwa ndani ya Maandiko, inaamba, "Mmendze myao dza vyo udzimendzavyo mwenye." Mchiilungato hiyo, mundakala munahenda sawa-sawa. ⁹ Ela mchibaguwana, munahenda dambi na mundahukumiwa kpwa kuvundza shariya hino. ¹⁰ Kpwa mana yeyesi alungaye shariya zosi ela akavundza mwenga bahi, ana makosa sawa

na mutu avundzaye shariya zosi. ¹¹ Kpwa sababu iye ariyeamba “Usizini,” piya ndiye ariyeamba, “Usiolage.” Phahi hata ichikala kukazini, ela ukaolaga mutu, bado ukavundza shariya za Mlungu. ¹² Kpwa hivyo rorosi mgombaro na muhendaro, hendani mchimanya kukala mundahukumiwa ni shariya yiikayo atu huru. ¹³ Mana mutu yeyesi ambaye kandamuonera mbazi myawe, naye kandaonerwa mbazi. Ela uchionera mbazi ayao, naye Mlungu andakuonera mbazi siku ya chiyama.

*Kukuluphira bila ya mahendo
ni kazi bure*

¹⁴ Enehu, kuna mana yani mutu achiamba anamkuluphira Jesu ela mahendoge tagaonyesa? Kpwa kpweli kuluphirore tariweza kumuokola. ¹⁵ Mendzerepho mfuasi myao, mlume au mchetu, edze kpwako kana nguwo wala chakurya. ¹⁶ Alafu mmwenga wenu amuambe, “Phiya salama mwenehu, dzibwiningize nguwozo na urye vinono!” Ela msiphomupha chakurya wala nguwo alondazo, andafwaidikadze? ¹⁷ Kpwa hivyo, kukuluphira bila ya kuonyesa mahendo manono ni kazi ya bure tsetsetse. ¹⁸ Sambu mutu anaweza kuamba kukala atu anjina ana kuluphiro, na anjina nao ana mahendo manono. Aa! Kuweza kunihakikishira kukala unakuluphira bila ya kuhenda mahendo manono. Ela mahendo gangu manono gandakuhakikishira kala ninakuluphira. ¹⁹ Unaamini kukala Mlungu

ni mmwenga. Hivyo ni sawa tsetsetse, ela taitosha! Mana hata pepho nao anaamini kala Mlungu ni mmwenga, tsona nkukakama kpwa wuoga. ²⁰ U mzuzu uwe! Unalonda kuhakikishirwa kala kuluphiro bila ya mahendo manono tarina mana?

²¹ Umanye kala mkare wehu Burahimu wahaala mwanawe Isaka ili akamulavye sadaka. Naye Mlungu achimuona ana haki kpwa sababu ya mahendoge. ²² Vino ukaona? Burahimu wakubali kuhenda vira Mlungu arivyoamba kpwa sababu wamkuluphira. Phahi kuluphirore rakamilishwa ni mahendoge. ²³ Na gatimiya kama Maandiko gaambavyo, “Burahimu wamkuluphira Mlungu na kpwa sababu iyo, Mlungu achimkubali kukala ni mutu wa haki.” Ndipho Burahimu achihiwa msena wa Mlungu. ²⁴ Mkaona sambu, mutu anahendwa kukala na haki kpwa mahendoge, wala siyo kpwa kukuluphira macheye.

²⁵ Mfwano wanjina ni Rahabu ambaye kala ni malaya. Piya naye waphaha haki kpwa mahendoge. Wafwitsa Aiziraeli ambao kala ni apelelezi, na achiaterya kuchimbira na njira yanjina.

²⁶ Phahi, hunamanya mwiri bila ya roho unafwa, dza viratu kukuluphira bila ya kuhenda mahendo manono ni kazi ya bure tsetsetse.

3

Rinda lilimiro na ugombaro

¹ Enehu, msikale alimu mosi, mana uamuli wa swiswi alimu indakala kali zaidi kuriko ya atu osi. ² Atu osi nkuhenda makosa manji. Ela ichikala mutu kagomba makosa, phahi kana lawama ya aina yoyosi. Naye anaweza kudzirinda kamare. ³ Uchitaka kumlongoza farasi, unatiya chipande cha chuma mwakpwe mlomoni na kuchifunga na kamba nyire.* ⁴ Tsona nauhaleni mfwano wa meli. Vyo irivyo kulu nkugaluzwa ni usukani mdide sana na ikaphiya kura dereva alondako, hata dzagbwe kuna phuto kali. ⁵ Lilimi naro dza vivyo, hata dzagbwe ni chitu chidide mwirini, ela rinaweza kudzikarya sana. Hebu lola tsaka kulu sana nkutiywa tsandzala ni tsetse ndide ya moho. ⁶ Lilimi naro ni dza tsetse ya moho. Raodzala mambo mai dza dunia irivyo na nkugaeneza vilungo vyosi vya mwiri. Mohowe ula jehanamu na unaweza kubananga maisha gehu gosi, hangu kuvyalwa hadi kufwa.

⁷ Swiswi anadamu hunaweza kufuga chila aina ya nyama, nyama a mapha, viumbe vihambavyo na viumbe vya baharini. ⁸ Ela takuna mutu awezaye kufuga lilimi. Lilimi ni dzii na taritawalika, tsona raodzala sumu kali sana ya kuolaga. ⁹ Hukuhumira lilimi kumtologa Baba Mlungu, na hukurikumira kupiga bako atu, ambao aumbwa kpwa mfwano wa Mlungu. ¹⁰ Mromo uho hinyo

* **3:3** 3:3 Uchivweha zira kamba unaweza kumuhenda farasi agaluke na kukuphirika kura ulondako. **3:9** 3:9 Mwandzo 1:26

mmwenga, nkujaliya na ukalani. Enehu, higa ni mambo mai sana! ¹¹ Dze pula mwenga ya madzi inaweza kulavya madzi ga pepho na ga munyu wakati mmwenga? ¹² Enehu, dze muuyu unaweza kuvyala makpwadzu? Hebu mzabibu unaweza kuvyala mauyu? Phahi hata pula ya madzi ga munyu taiweza kulavya madzi ga pepho.

Marifwa ga kpweli gala kpwa Mlungu

¹³ Dze, ni ani ariye na achili na marifwa? Ichikala a kuko naahende mahendo manono kuonyesa marifwage, ela naasihende ngulu kpwa sababu ya mahendoge. ¹⁴ Ela ichikala mioyo yenu yaodzala chidzitso, upindzani na utsungu, phahi msidzikudule mukaamba muna marifwa, munadzichenga. ¹⁵ Marifwa dza higo tagala mlunguni, ela ni ga hipha duniani. Nago gala kpwa achili za anadamu na mashetani. ¹⁶ Kpwa mana phophosi pharipho na chidzitso na upindzani, phana fujo na mambo mai ga chila aina. ¹⁷ Ela kpwa kpweli atu ario na marifwa galago mlunguni ni asafi. Nao taamendze kuheha, ni a pole, a tayari kuphundza ayawao, ana mbazi nyinji na mahendo manono. Tsona taana ubaguzi wala unafiki ela wakati wosi ni aaminifu. ¹⁸ Atu ambao nkuunganisha atu anaoheha, ni dza atu ario anaphanda mbeyu za amani, nao andavuna haki.

4

Richani mai na mumhumikire Mlungu

¹ Ni utu wani ambao unakuhendani mhehe na kupigana? Ni tamaa mbaya ambazo zinapingana mwenu mioyoni. ² Mnalonda vitu vya atu ela tamuweza kuviphaha. Tsona mu tayari hata kuolaga atu. Mnaaza vitu vya ayawenu, wala tamuviphaha, namwi mkuheha na mkapigana ili mviphahe. Ela tamphaha mtakavyo kpwa sababu tamumvoya Mlungu. ³ Na hata mchivoya piya tamphaha, kpwa sababu tamuvoya na nia nono, tsona munavoya vitu ambavyo ni vya kukustareheshani mwi enye.

⁴ Mwi adiya! Tammanya kala kumendza dunia ni kumzira Mlungu? Mutu yeyesi adzihendaye msena wa dunia, anakala adui wa Mlungu. ⁵ Maandiko ganaamba, “Mlungu wamuhenda Rohowe aishi mwehu mioyoni naye anamendza hudzilavye kpwa Mlungu bahi.”* Hebu mwi mu-naona tagana mana? ⁶ Ela Mlungu anahuonera mbazi zaidi. Ndiyo mana Maandiko ganaamba, “Mlungu anapinga anaodzikarya, na kuaonera mbazi a pole.”

⁷ Phahi, dzilavyeni kpwa Mlungu. Mpingeni Shetani naye andakuchimbirani. ⁸ Msengerereni Mlungu naye andakpwedza phephi namwi. Mwimwi achina-dambi, richani mahendo genu mai! Na mwimwi murio na nia mbiri, lungani Mlungu moyo kutsuka! ⁹ Sononekani, mjute na mrire. Galuzani chitseko chenu chikale chiriro na raha yenu ikale majuto. ¹⁰ Dzitserenzi mbere za Mlungu naye andakuunulani.

* **4:5** 4:5 Mana ganjina ni, Mlungu wamtiya chila mwanadamu roho, nayo ina chidzitso sana. **4:6** 4:6 Misemo 3:34

Msilaumiane

¹¹ Enehu, msilaumiane. Yeyesi amlaumuye myawe au kumuamula analaumu na kuilavya makosa Shariya. Kazi yenu siyo kulavya makosa Shariya ichikala i sawa, ela ni kuilunga. ¹² Kuna mutu mmwenga ambaye ni mlavyadzi-shariya na ni muamuli, naye ana uwezo wa kuokola au kulavya uamuli wa chifo. Ela mwimwi tamuna haki ya kuamulana.

*Msihende ngulu**mana tammanya ra muhondo*

¹³ Sambu hebu phundzani mwi muambao, “Rero au muhondo hundaphiya mudzi fulani hukasagale hiko mwaka mzima kuhenda bishara na kuphaha pesa nyinji.” ¹⁴ Mwimwi tammanya maisha genu ndivyokala muhondo! Mana maisha genu ni dza guro ambaro nkutuluka kpwa muda alafu rikayaya. ¹⁵ Badala ya hivyo mwimwi ni muambe, “Mlungu achimendza hundaishi na huende chitu fulani.” ¹⁶ Ela mbona munadzikarya na kuhenda ngulu? Kuhenda ngulu dza hivyo ni makosa.

¹⁷ Phahi, mutu yeyesi ambaye anamanya rira ra sawa na asirihende, amanye anahenda dambi.

5*Matajiri munaonywa*

¹ Sambu phundzani mwi matajiri, nakuambirani, rirani na mjute sana kpwa sababu ya mashaka ndigokuphahani! ² Mali zenu zaola, na

nguwo zenu zariwa ni mabamama. ³ Zahabu zenu na feza zahenda ng'andu. Iyo ng'andu indalavya ushaidi kukuhusuni na indakuryani dza viratu moho. Mwadzirundikizira mali siku za mwisho. ⁴ Lolani! Mwarema kuripha atu ariokuhenderani kazi mwenu mindani. Nayo mishahara ambayo taiyariphiwa inakurirani. Chiro cha hinya avunadzi chamfikira Mwenyezi Mlungu, Mlungu wa majeshi. ⁵ Mwasagala duniani maisha ga raha na anasa. Mu dza nyama ambao anona na a tayari kpwa siku ya kutsindzwa. ⁶ Mwaamula na mchiaolaga atu a haki, ambao kala taana uwezo wa kukupinani.

Vumirirani mashaka

⁷ Phahi enehu, vumirirani hadi Bwana Jesu ndiphouya. Hebu lola mkurima agodzeravyo mimea ya mwakpwe mundani hadi ndiphovyala mavuno ga samani! Tsona nkuvumirira kugodza mvula ya vuri na mwaka. ⁸ Mwimwi piya vumirirani na msifwe mioyo, mana Bwana Jesu a phephi na kpwedza.

⁹ Msinung'unikirane sedze mkaamulwa. Lolani! Muamuli mkpwulu a pho mryangoni! ¹⁰ Enehu, lungani mfwano wa manabii ariotangaza neno ra Bwana Jesu: avumirira hata wakati wa mateso. ¹¹ Hunaatogola hinyo kpwa sababu avumirira. Mmanyeye mfwano wa Ayubu vira arivyovumirira hadi mwisho, na munaona vira ambavyo Mlungu kala akampangira Ayubu mambo manono. Mlungu ana mbazi nyinji.

5:4 5:4 Kumbukumbu 24:14-15 **5:11** 5:11 Ayubu 1:21-22; 2:10; Zaburi 103:8

¹² Zaidi ya higo gosi enehu, msiape tsetsetse. Msiape kuhadza Mlungu, dunia wala chitu chochosi. Ichikala neno ni ra kpweli amba “Ni kpweli”, na ichikala sivyo amba “Sivyo”, ela msiape au mundaamulwa.

Uwezo wa kuvoya Mlungu

¹³ Dze, kuna mutu ariye tabuni? Ni lazima avoye Mlungu. Uchikala una raha, phahi imba mawira ga kumtologa Mlungu. ¹⁴ Kuna mmwenga wenu ni mkpwongo? Naaihe vilongozi a afuasi a Jesu amuvoyere na ampake mafuha* kpwa dzina ra Bwana Jesu. ¹⁵ Namwi mchivoya na kuamini kukala hiye mkpwongo andaphola, Mlungu andamphoza. Ichikala wahenda dambi, andaswamehewa. ¹⁶ Kpwa hivyo chila mmwenga naaseme dambize kpwa myawe na mvoyerane ili muweze kuphozwa makongo genu. Mavoyo ga mutu wa haki gana nguvu sana na ganahenda kazi. ¹⁷ Elija kala ni mwanadamu dza sisi. Wavoya chikpweli-kpweli kusinye mvula, nayo mvula taiyanya ko Iziraeli kpwa miaka mihahu na miezi sita. ¹⁸ Badaye Elija wavoya tsona, ndipho mvula ichinya, nayo tsi ichimera mimea.

¹⁹ Enehu, myawenu achikosa kulunga kpweli, wanjina naamkanye na kumuuyiza njira ya sawa, ²⁰ mmanye, mutu yeyesi ndiyemuuyiza mchina-dambi njira ya sawa, andaokola roho

5:12 5:12 Mathayo 5:34-37 **5:14** 5:14 Mariko 6:13

* **5:14** 5:14 Akongo nkupakpwa mafuha kuonyesa Mlungu ndiye aphozaye kpwa uwezowe. **5:17** 5:17 1 Afalume 17:1; 18:1

5:18 5:18 1 Afalume 18:42-45 **5:20** 5:20 Misemo 10:12; 1 Petero 4:8

isifwe, na andamuhenda aswamehewe dambize
nyinji.

Digo
Chidigo: Digo (Bible)

copyright © 2019 Bible Translation and Literacy

Language: Digo (Chidigo)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-24

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022
bab7eb71-e774-512d-9543-5878c28ca63b